

Euroskepticismus v zemích střední a východní Evropy

Euroskepticismus, 27.4.

Obecné podmínky

- Bezprostředně po roce 1989 převládající konsensus elit nad nutností vstoupit do evropských struktur
- Dlouhodobě neudržitelná shoda
- Příčiny změn:
 - a) Nutnost provádět rozsáhlé reformy často zdůvodňována požadavky evropské integrace
 - b) Zkušenost s centralizací
 - c) Strukturace stranického spektra a profilace jednotlivých stran

Předvstupní fáze: 90. léta

- Principiální odmítnutí evropské integrace připadá extrémistům a obhájčům starého režimu
- Kontext odporu proti celé orientaci nových systémů směrem k západoevropským tržně ekonomickým demokraciím
- Silná přítomnost antiněmecké rétoriky, důraz na historické reminiscence

Klasifikace Taggarta a Szczerbiaka I

Země	Tvrký EUS	Měkký EUS
Polsko (54)	Sebeobrana (6) LPR (10)	PSL (4) PiS (7)
Česko (24)	KSČM (6) Nez/Dem (1)	ODS (9)
Slovensko (14)	-	KDH (3) HZDS (3)
Litva (13)	-	Právo a spravedlnost (1) LVLS (1)
Lotyšsko (9)	-	TB-LNNK (4)
Slovinsko (7)	-	-
Estonsko (6)	-	Strana středu (1)

Klasifikace Taggarta a Szczerbiaka II

Země	Tvrdý EUS	Měkký EUS
Maďarsko (24)	-	FIDESZ (12)
Rumunsko (35)	-	Strana velkého Rumunska (0)
Bulharsko (14)	Atak (3)	-

Důsledky klasifikace

- V EP: tvrdý EUS (13%), měkký EUS (22.5%)
- Charakter tvrdého EUS kopíruje země EU-15 (extrémisté, strany na okraji spektra)
- Problematická definice měkce euroskeptických stran
- Neštěstí pro vnitropolitickou diskusi zvláště měkkým euroskeptikům označení zůstalo...navěky

Jev zvaný eurorealismus

- Typický pro poslední fázi vyjednávání
- Principiální souhlas s evropskou integrací doprovází nesouhlas s vyjednanými podmínkami přistoupení (například přechodná období pro volný pohyb pracovních sil, podmínky pro zemědělce)
- Drženo například ODS, maďarská FIDESZ či řadou polských stran
- V soudobé literatuře (Taggart, Szczerbiak atd.) zjevně postačující pro klasifikaci těchto stran jako euroskeptických

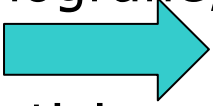
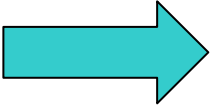
Euroskepticismus jako klasifikační nástroj

- Podpora evropské integraci jako symbol nového režimu
- L. Neumayer (2007):
 - a) Postoj k EU jako nástroj oddělující „socialistické“ strany od komunistických (transformace komunistů v Polsku či Maďarsku)
 - b) Postoj k EU odlišoval mainstreamové strany od stran protestních (Sebeobrana v Polsku)
 - c) Vztah k EU (míra podpory) jako nástroj boje mainstreamových stran o podobné voliče (ODS versus US-DEU)

Současný postoj občanů regionu

Země	Pozitivum	Země	Pozitivum
Estonsko	78%	Rumunsko	69%
Slovensko	77%	Česko	62%
Polsko	73%	Lotyšsko	48%
Slovinsko	71%	Bulharsko	43%
Litva	69%	Maďarsko	39%

Polsko

- Nestabilní stranický systém, důsledkem je velká proměnlivost aktérů
- Velký vliv „eurorealismu“ euroskepse se projevuje především v důsledku nevýhodných či domněle nevýhodných podmínek přistoupení
- Poměrně výrazná role ideového euroskepticismu (Liga polských rodin, LPR), inovací je religiozita (EU jako ráj pornografie, volných vztahů atd.)
- Sebeobrana (S) pomezí měkkého a tvrdého euroskepticismu
- Právo a spravedlnost (PiS) měkký euroskepticismus

Slovensko

- Nezpochybnitelná euroskepe u extrémistických stran (SNS, KSS)
- Problematická klasifikace HZDS
- Preference mezivládního přístupu u KDH
opět důraz na křesťanské a tradiční hodnoty
- Referát

Pobaltské státy

- Litva, Lotyšsko, Estonsko podobná situace jako v Polsku
- Měkký euroskepticismus jako důraz na kritiku konkrétních politik (zvláště pak společnou zemědělskou politiku)
- Absence tvrdě euroskeptických stran
- Problém potenciálního přenosu euroskepse na evropskou úroveň (slabý početní vliv v Evropském parlamentu)

Maďarsko, Bulharsko a Rumunsko

- V případě Maďarska konflikt modernity a tradice, domnělá euroskepse je chápána jako projev tradice
- Referát

- Velká nestabilita stranických systémů
- Euroskepticismus napojen na extrémismus

- <http://www.youtube.com/watch?v=a5s5au361Mg>

Závěr

- Tvrdý euroskepticismus jako marginální, ale stabilní jev, který je přítomen na okrajích politického spektra
- Měkký euroskepticismu jako projev „uvědomování si evropské integrace“ poukaz na problematičnost kategorie